

مطالعه تطبیقی ساختار قوای سه گانه در نظام حقوقی ایران و ژاپن

سیدمحمد مهدی غمامی*

سیدحسن حسینی[†]علی هادی زاده[‡]

چکیده

تئوری تفکیک قوا[§] سبب شکل گیری نظام های حقوقی مختلف از جمله؛ نظام ریاستی، پارلمانی و نیمه ریاستی-نیمه پارلمانی برای جلوگیری از تجمیع قدرت نهادی و تخصصی شدن امور هم جنس در سه حوزه تقنین، اجرا و قضا شده است. با توجه به الگوهای محقق شده از تئوری تفکیک قوا، روش مطالعه تطبیقی تجویزی^{**}، ضمن انجام توصیف برای تحقق مطلوب تر الگوهای هم کارکرد، پیشنهاداتی را نیز ارائه می دهد. از این جهت، مطالعه تطبیقی تجویزی برای نظام حقوقی ایران که گرایش به بهبود الگوی تفکیک قوای خود دارد و مقام رهبری بعد از اصطکاک های عمده قوه مجریه با سایر قوا در ۱۳۹۰/۷/۲۴ به طور جد این ایده را مطرح ساختند، اهمیت دوچندان دارد. براین اساس، نگارندگان در این مقاله با توجه به توفیق ژاپن در ترسیم نظام حقوقی با ثبات، موفقیت اقتصادی آن و همچنین قرابت نظام حقوقی آن با ایران از جمله در قوه مجریه دو رکنی، در صد مطالعه تطبیقی تجویزی تفکیک قوا در ایران و ژاپن برآمده اند. نگارندگان در پاسخ به این سؤال که «مدل تفکیک قوا در ژاپن با مدل استقلال قوا در ایران (اصل ۵۷ قانون اساسی) واجد چه وجوه مطالعه تطبیقی از حیث افتراق و اشتراک هستند»، با تکیه بر روش توصیفی-تحلیلی توضیح داده اند که نظام حقوقی ژاپن به دلیل تفوق مدل پارلمانی بر دولت، با اصطکاک های اجرایی بسیار کمتری مواجه است و چون اقتدار تقنینی و نظارتی به صورت انحصاری در چارچوب دایتم ملی (پارلمان) اعمال می گردد با تشتت هنجاری، اجرایی و حتی قضایی کمتری روبرو می گردد و نتیجه آن ثبات و کارآمدی نظام حقوقی ژاپن است که می تواند در نظام ایران تجویز گردد.

واژگان کلیدی: استقلال قوا، تفکیک قوا، قانون اساسی، پارلمان، ایران، ژاپن.

* دانشیار دانشکده معارف اسلامی و حقوق دانشگاه امام صادق (ع)

† دانشجو کارشناسی ارشد معارف اسلامی و حقوق عمومی دانشگاه امام صادق (ع)

‡ دانشجو کارشناسی ارشد معارف اسلامی و حقوق عمومی دانشگاه امام صادق (ع)

§. The theory of separation of powers

**. Normative

mm.ghamamy@gmail.com

s.h.hoseini2071@gmail.com

y2hadi1392@gmail.com